

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 14 mei 2024
(OR. en)

9097/24

Interinstitutioneel dossier:
2024/0012(NLE)

POLCOM 167
COMER 68
RELEX 547
DUAL USE 35
RECH 173
ENER 188
ENV 433

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: AANBEVELING VAN DE RAAD betreffende verbetering van de
onderzoeksveiligheid

AANBEVELING VAN DE RAAD

van ...

betreffende verbetering van de onderzoeksveiligheid

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292, in samenhang met artikel 182, lid 5,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Openheid, internationale samenwerking en academische vrijheid vormen de kern van onderzoek en innovatie van wereldklasse. Door de groeiende internationale spanningen en toenemende geopolitieke relevantie van onderzoek en innovatie worden onderzoekers en academici van de Unie bij hun internationale samenwerking echter steeds meer blootgesteld aan risico's voor de onderzoeksveiligheid, waardoor Europees onderzoek en innovatie kwaadwillige invloed ondervinden en worden misbruikt op een manier die gevolgen heeft voor de veiligheid van de Unie of inbreuk maakt op de in de Verdragen vastgelegde waarden en grondrechten van de Unie zoals gedefinieerd in het Verdrag betreffende de Europese Unie ("VEU") en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ("Handvest"). Het is dan ook cruciaal dat de onderzoeks- en innovatiesector van de Unie wordt ondersteund en versterkt om deze risico's aan te pakken. Er zijn nauwkeurige en evenredige beschermingsmaatregelen nodig om de internationale samenwerking open en veilig te houden.
- (2) De veranderende geopolitieke context vergt dringend een gezamenlijke reactie van alle lidstaten en de Commissie om het potentieel van onderzoek en innovatie in heel de Unie te vergroten en te benutten. Enkel gezamenlijke inspanningen kunnen zorgen voor een betere onderzoeksveiligheid. Deze context vergt ook een nieuw evenwicht in de internationale samenwerking bij onderzoek en ontwikkeling, gezien de belangen, waarden en beginselen van de Unie om de strategische autonomie van de Unie te ontwikkelen en te beschermen, met behoud van een open economie¹ en te streven naar een gelijk speelveld en evenwichtige wederzijdse openheid.

¹ Buitengewone bijeenkomst van de Europese Raad (1 en 2 oktober 2020) — Conclusies, 13/20, punt 3.

- (3) Open wetenschap zorgt ervoor dat wetenschappelijk onderzoek zo toegankelijk mogelijk wordt gemaakt, wat niet alleen de wetenschap zelf, maar ook de economie en de samenleving als geheel ten goede komt. Internationale samenwerking bij onderzoek en innovatie is cruciaal om oplossingen te vinden voor mondiale uitdagingen ten bate van onze samenlevingen en is een drijvende factor voor wetenschappelijke excellentie, terwijl internationale mobiliteit van onderzoekstalent een verrijking is voor wetenschappelijk onderzoek en essentieel is om innovatie te bevorderen en wetenschappelijke doorbraken te verwezenlijken. Academische vrijheid houdt in dat onderzoekers vrij hun onderzoek kunnen verrichten en de onderzoeksmethoden en hun onderzoekspartners uit de hele wereld kunnen kiezen, ermee rekening houdend dat academische vrijheid ook gepaard gaat met academische verantwoordelijkheid.
- (4) De toenemende strategische concurrentie en de terugkeer naar machtspolitiek leiden ertoe dat de internationale betrekkingen steeds meer een transactioneel karakter krijgen. Deze verschuiving heeft geleid tot dreigingen die divers, onvoorspelbaar en vaak hybride zijn². Gezien de sleutelrol van kritieke kennis en technologie voor politiek, economisch, inlichtingen- en militair overwicht, ontwikkelen sommige concurrenten van de Unie steeds meer hun capaciteiten op dit gebied of streven zij actief civiel-militaire fusiestrategieën na.
- (5) Hybride bedreigingen kunnen voor alle sectoren terzake gevolgen hebben, maar vanwege zijn openheid, academische vrijheid, institutionele autonomie en wereldwijde samenwerking is de onderzoeks- en innovatiesector bijzonder kwetsbaar. In de Unie gevestigde onderzoekers en innovators worden mogelijk benaderd om geavanceerde kennis en technologie te bemachtigen, soms met bedrieglijke en verborgen methoden of zelfs ronduit diefstal of dwang, maar vaker door te profiteren van schijnbaar oprechte internationale academische samenwerking. Hybride bedreigingen brengen niet enkel de veiligheid en welvaart in gevaar, maar kunnen ook gevolgen hebben voor de academische vrijheid en de integriteit van onderzoek in de Unie.

² Gezamenlijk kader voor de bestrijding van hybride bedreigingen, een reactie van de Europese Unie, JOIN(2016)18.

- (6) De onderzoeks- en innovatiesector bevindt zich dus in een steeds uitdagendere internationale context voor samenwerking, met het risico dat kritieke kennis en technologie ongewenst naar derde landen worden overgedragen die er mogelijk gebruik van maken om hun militaire vermogens en inlichtingendiensten te versterken, met gevolgen voor de veiligheid van de Unie en haar lidstaten, of voor doeleinden die in strijd zijn met de waarden en grondrechten van de Unie. Dergelijke samenwerking is misschien niet altijd wettelijk verboden, maar kan wel leiden tot aanzienlijke veiligheids- en ethische problemen.
- (7) In overeenstemming met de institutionele autonomie en de academische vrijheid zijn onderzoeksorganisaties en organisaties die onderzoek financieren in de eerste plaats verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van hun internationale samenwerking. Overheidsinstanties op alle niveaus moeten overwegen hun bijstand en ondersteuning te bieden om hen in staat te stellen met kennis van zaken beslissingen te nemen en de daarmee gepaard gaande risico's voor de onderzoeksveiligheid te beheersen.
- (8) De afgelopen jaren zijn er in verschillende lidstaten en op niveau van de Unie besprekingen gaande over de versterking van de onderzoeksveiligheid, waarbij verschillende initiatieven zijn genomen:
- in mei 2021 heeft de Commissie haar mededeling over de totaalaanpak voor onderzoek en innovatie bekendgemaakt, waarin een nieuwe Europese strategie voor internationaal beleid op het gebied van onderzoek en innovatie uiteen wordt gezet. De Raad reageerde in september 2021 door zijn conclusies aan te nemen waarin hij het engagement van de Unie en de lidstaten benadrukt om de maatregelen ter bestrijding van buitenlandse inmenging te versterken;

- in Horizon Europa, het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie van de Unie voor 2021-2027, zijn verschillende waarborgen ingevoerd waarmee de Unie haar unieke verantwoordelijkheid als een van Europa's grootste onderzoeksfinanciers daadwerkelijk op zich neemt;
- in november 2021 heeft de Raad de Europese Onderzoeksruimte (EOR) beleidsagenda 2022-2024 aangenomen als onderdeel van zijn conclusies over de toekomstige governance van de EOR, waarin de aanpak van buitenlandse inmenging als prioritaire actie is aangewezen;
- in januari 2022 heeft de Commissie, in aansluiting op haar toezeggingen uit hoofde van zowel de totaalaanpak als de EOR-beleidsagenda, een werkdocument van haar diensten over de aanpak van buitenlandse inmenging in onderzoek en innovatie gepubliceerd. Daarnaast vond gedurende 2023 een wederzijdse leerervaring plaats om te stimuleren dat de lidstaten van elkaar leren;
- op 9 maart 2022 heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Unie, met inbegrip van desinformatie, waarin het ertoe oproept de academische vrijheid te versterken, de transparantie van buitenlandse financiering te verbeteren en buitenlandse inmenging in de culturele, academische en religieuze sfeer in kaart te brengen en te monitoren;

- in april 2022 heeft de Raad conclusies aangenomen over een Europese strategie om met het oog op de toekomst van Europa de positie van instellingen voor hoger onderwijs te versterken, waarin wordt benadrukt dat nauwere samenwerking binnen de Unie nuttig kan zijn om instellingen voor hoger onderwijs te ondersteunen en onderzoekers, opleiders, studenten en personeel uit te rusten met de nodige instrumenten om de knelpunten van eerlijke mondiale samenwerking, zoals ongelijkheid, buitenlandse inmenging en belemmeringen voor open wetenschap, het hoofd te kunnen bieden. Ook benadrukt de Raad dat samenwerking noodzakelijk is om zich een gedegen en onafhankelijk oordeel te vormen van tegenhangers uit derde landen;
- op 10 juni 2022 nam de Raad conclusies aan over waarden en beginselen voor internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie waarin hij het belang van risicobeheer en veiligheid benadrukte en de Commissie en de lidstaten verzocht verder goede praktijken te ontwikkelen;
- vanuit een breder veiligheids- en defensieperspectief wordt gewerkt aan de EU-strategie voor de veiligheidsunie³ en het strategisch kompas voor veiligheid en defensie, waarmee wordt beoogd dreigingen en uitdagingen gezamenlijk te beoordelen en meer samenhang tussen acties op het gebied van veiligheid en defensie te realiseren, onder meer via de hybride toolbox van de Unie waarin verschillende instrumenten zijn ondergebracht om hybride dreigingen op te sporen en erop te reageren;

³ COM(2020)605.

- op het gebied van de -uitvoercontroleregels van de Unie voor goederen en technologie voor tweërlei gebruik, is Verordening (EU) 2021/821 van de uitvoercontroleleverordering van het Europees Parlement en de Raad⁴ van groot belang voor de onderzoeksveiligheid. Om onderzoeksorganisaties te helpen, heeft de Commissie in september 2021 een aanbeveling gepubliceerd over nalevingsprogramma's voor onderzoek met betrekking tot producten voor tweërlei gebruik⁵.

(9) De Commissie en de hoge vertegenwoordiger hebben een gezamenlijke mededeling over een Europese strategie voor economische veiligheid⁶ aangenomen, met als doel dat de Unie de vruchten blijft plukken van economische openheid, maar de risico's voor haar economische veiligheid tot een minimum beperkt. De strategie berust op drie pijlers: het bevorderen van de economische basis en het concurrentievermogen van de Unie, bescherming tegen risico's, en het aangaan van partnerschappen met zo veel mogelijk landen om gezamenlijke zorgen en belangen aan te pakken. Onderzoek en innovatie spelen in alle pijlers een belangrijke rol.

⁴ Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik (herschikking) (PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1).

⁵ Aanbeveling (EU) 2021/1700 van de Commissie van 15 september 2021 inzake interne nalevingsprogramma's voor controles op onderzoek met betrekking tot producten voor tweërlei gebruik uit hoofde van Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweërlei gebruik (PB L 338 van 23.9.2021, blz. 1).

⁶ JOIN(2023)20.

- (10) Naar aanleiding van die gezamenlijke mededeling zijn in Aanbeveling (EU) 2023/2113 van de Commissie⁷ de technologiegebieden aangewezen die kritiek zijn voor de economische veiligheid van de Unie, met het oog op nadere risicobeoordeling met de lidstaten. Voor vier van de tien geïdentificeerde kritieke technologiegebieden, namelijk geavanceerde halfgeleiders, artificiële intelligentie, kwantumtechnologieën en biotechnologieën, zijn de risicobeoordelingen al van start gegaan. De resultaten van de uiteindelijke risicobeoordelingen zouden als input kunnen dienen voor andere potentiële maatregelen tot uitvoering van de Europese strategie voor economische veiligheid, waaronder maatregelen om de onderzoeksveiligheid te verbeteren.
- (11) In de gezamenlijke mededeling over de Europese strategie voor economische veiligheid werd eveneens aangekondigd dat de Commissie maatregelen zou voorstellen om de onderzoeksveiligheid te verbeteren door het gebruik van de bestaande instrumenten te waarborgen en eventuele resterende lacunes in kaart te brengen en aan te pakken, met behoud van de openheid van het onderzoeks- en innovatie-ecosysteem. Deze aanbeveling maakt deel uit van een pakket dat de Commissie in januari 2024 heeft uitgebracht in navolging van de gezamenlijke mededeling.
- (12) Uit besprekingen met de lidstaten en belangenorganisaties over de inkaartbrenging van lacunes als bedoeld in het vorige punt blijkt dat beleidsmakers en alle andere betrokken actoren dringend behoefte hebben aan meer conceptuele duidelijkheid, en een gedeeld inzicht in de relevante kwesties en in de vraag welke beleidsrespons zowel evenredig als doeltreffend is.

⁷ Aanbeveling (EU) 2023/2113 van de Commissie over technologiegebieden die kritiek zijn voor de economische veiligheid van de EU met het oog op nadere risicobeoordeling met de lidstaten (PB L 53, 2023/2113, 11.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj>).

- (13) Een toenemend aantal lidstaten heeft beleid opgesteld om de onderzoeksveiligheid te verbeteren of is daarmee bezig. Hoewel die inspanningen doorgaans ertoe bijdragen het bewustzijn en de veerkracht te vergroten, moeten de ontwikkeling en uitvoering van waarborgen, om echt doeltreffend te zijn, consistent worden toegepast op alle niveaus, dus op Unie-, nationaal en regionaal niveau, maar ook op het niveau van onderzoeksorganisaties en organisaties die onderzoek financieren. Daarom is er behoefte aan coördinatie op Unieniveau en ondersteuning van de Commissie voor de capaciteitsopbouw en uitwisseling van goede praktijken om de integriteit van de EOR te beschermen, met inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten om verder te gaan, bijvoorbeeld door regelgevingskaders uit te werken.
- (14) Het is belangrijk hybride dreigingen die van invloed zijn op het onderzoeks- en innovatie-ecosysteem structureel te beoordelen, waardoor het situationeel bewustzijn onder beleidsmakers groeit door gebruik te maken van de gezamenlijke capaciteit op het gebied van inlichtingenanalyse, met name die van de Fusiecel voor analyse van hybride dreigingen en rekening te houden met de werkzaamheden van het Europees Kenniscentrum voor de bestrijding van hybride dreigingen, van het Agentschap van de Europese Unie voor cyberbeveiliging en het door Europol opgerichte Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit waar het cyberdreigingen betreft.
- (15) Er mee rekening houdend dat een aanzienlijk deel van het onderzoek en de innovatie in de particuliere sector gebeurt, moet worden benadrukt dat hoewel de risico's waaraan bedrijven worden blootgesteld soortgelijk kunnen zijn, hun aard, behoeften en capaciteiten verschillen van die van onderzoeksorganisaties.

- (16) Er moet voldoende aandacht worden besteed aan de beleidservaring van de lidstaten en belangrijke internationale partners. Daarbij moet worden benadrukt dat een aanpak die aansluit bij de unieke Europese context moet worden uitgewerkt. Goede praktijken worden bijvoorbeeld gedeeld via de multilaterale dialoog over waarden en beginselen voor internationale samenwerking inzake wetenschap en innovatie, als onderdeel van associatieonderhandelingen en vergaderingen van de gemengde stuurgroep wetenschap en technologie in het kader van internationale overeenkomsten inzake wetenschap en technologie, alsook in multilaterale fora, zoals de G7, en desbetreffende multilaterale regelingen voor uitvoercontrole.
- (17) Onderzoeksveiligheid is een punt van zorg dat steeds meer aandacht krijgt en het debat over de risico's en de wijze waarop die het best kunnen worden beheerst, wordt steeds intensiever gevoerd. Bijgevolg moet voor nog meer bewustzijn worden gezorgd en gestimuleerd dat de lidstaten en relevante belangenorganisaties van elkaar leren, en moet worden bijgedragen tot een flexibele leeraanpak.
- (18) Voor de toepassing van deze aanbeveling wordt verstaan onder:
- 1) “onderzoeksveiligheid”: het anticiperen op en beheren van risico's in verband met:
 - a) de ongewenste overdracht van cruciale kennis en technologie die van invloed kan zijn op de veiligheid van de Unie en haar lidstaten, bijvoorbeeld wanneer deze wordt gebruikt voor militaire of inlichtingendoeleinden in derde landen; b) kwaadwillige invloed op onderzoek, waarbij onderzoek door of vanuit derde landen kan worden geïnstrumentaliseerd om onder meer desinformatie te verspreiden of aan te zetten tot zelfcensuur onder studenten en onderzoekers, waarmee inbreuk wordt gemaakt op de academische vrijheid en de onderzoeksintegriteit in de Unie; c) ethische of integriteitsschendingen, wanneer kennis en technologie worden gebruikt om de waarden en grondrechten van de Unie, zoals vastgelegd in de Verdragen, te schenden of te ondermijnen.

- 2) “onderzoeks- en innovatiesector”: alle onderzoeksorganisaties, waaronder instellingen voor hoger onderwijs voor zover zij onderzoek verrichten, organisaties die onderzoek financieren en onderzoeksinfrastructuur in de hele Unie, alsook alle andere actoren in het onderzoeks- en innovatie-ecosysteem van de Unie. Hoewel elementen van deze aanbeveling even relevant kunnen zijn voor bedrijven, is samenwerking met actoren uit de particuliere sector nodig om hun onderzoeksveiligheid te bezien.
- 3) “onderzoeksorganisatie”: elke non-profitorganisatie die wetenschappelijk onderzoek verricht.
- 4) “internationale samenwerking”: samenwerking tussen de in de Unie gevestigde onderzoeksorganisaties en organisaties die onderzoek financieren of individuele onderzoekers die door die organisaties worden gefinancierd, enerzijds, en buiten de Unie gevestigde entiteiten, met inbegrip van bedrijven, of individuele onderzoekers die door die entiteiten worden gefinancierd, anderzijds. Samenwerking met onderzoeksorganisaties en bedrijven die in de Unie zijn gevestigd, maar eigendom zijn of onder zeggenschap staan van entiteiten buiten de Unie, moeten op basis van een risicobeoordeling in overweging worden genomen.

- 5) “risicobeoordeling”: een proces in verband met internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie, waarbij een combinatie van de belangrijkste risicofactoren in aanmerking wordt genomen. Die combinatie van factoren wordt gebruikt om het risiconiveau te bepalen. De belangrijkste te beoordelen elementen kunnen in vier categorieën worden ingedeeld: a) het risicoprofiel van de in de Unie gevestigde organisatie die de internationale samenwerking aangaat: afweging van de sterke en zwakke punten van de organisatie, waaronder financiële afhankelijkheden, die relevant zijn voor het onderzoeksproject; b) het gebied van onderzoek en innovatie waarop de internationale samenwerking betrekking heeft: afweging of het project gericht is op onderzoeksgebieden met kritieke kennis en technologie, methoden, gegevens of onderzoeksinfrastructuren die vanuit het oogpunt van veiligheid of Unie-waarden en -grondrechten als bijzonder gevoelig worden beschouwd; c) het risicoprofiel van het derde land waar de internationale partner is gevestigd, waar de eigenaar(s) van de internationale partner is/zijn gevestigd, of van waaruit de zeggenschap over de internationale partner wordt uitgeoefend (bijvoorbeeld of er beperkende maatregelen aan het land zijn opgelegd, of het een tekortschietende staat van dienst op het gebied van de rechtsstaat of de bescherming van de mensenrechten heeft, een strategie volgt waarbij civiele en militaire toepassingen worden gecombineerd, of de academische vrijheid inperkt); d) het risicoprofiel van de internationale partnerorganisatie, namelijk om zorgvuldigheidsonderzoek te verrichten om te bepalen of de potentiële partnerorganisatie onder meer het voorwerp uitmaakt van beperkende maatregelen of banden onderhoudt met het leger, welke banden de betrokken onderzoekers of personeelsleden onderhouden, en welke intenties de partner heeft met betrekking tot het uiteindelijke gebruik of de uiteindelijke toepassing van de onderzoeksresultaten.

- 6) “kritieke kennis en technologie”: kennis en technologie, met inbegrip van knowhow, in opkomende en disruptieve gebieden en op gebieden die belangrijk zijn voor economisch concurrentievermogen, sociaal welzijn en de veiligheid van de Unie en haar lidstaten en waar, als gevolg daarvan, te grote afhankelijkheid van derde landen niet wenselijk is, rekening houdend met de dynamische aard van onderzoeksveiligheid en veranderende risico’s. Dit omvat, maar is niet beperkt tot, onderzoek en innovatie met potentieel voor tweërlei gebruik.
- 7) “derde landen”: alle niet-Unielanden.

BEVEELT AAN DAT DE LIDSTATEN EN DE EUROPESE COMMISSIE:

- 1 De volgende beginselen voor verantwoorde internationalisering in acht nemen wanneer zij beleidsmaatregelen ter versterking van de onderzoeksveiligheid opstellen en uitvoeren:
- a) de academische vrijheid en institutionele autonomie blijven bevorderen en verdedigen, rekening houdend met het feit dat de verantwoordelijkheid voor internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie primair bij de organisaties ligt die het onderzoek verrichten;
 - b) open en veilige internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie blijven bevorderen en aanmoedigen, in overeenstemming met het beginsel “zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig”, waarbij ervoor wordt gezorgd dat onderzoeksresultaten vindbaar (*findable*), toegankelijk (*accessible*), interoperabel (*interoperable*) en herbruikbaar (*reusable*) zijn (FAIR), rekening houdende met de toepasselijke beperkingen, waaronder veiligheidsoverwegingen;
 - c) de evenredigheid van maatregelen borgen: als er waarborgen worden ingevoerd, mogen die niet verder gaan dan wat noodzakelijk is om de desbetreffende risico's te beperken, en moeten onnodige administratieve lasten worden vermeden; Het doel is risicobeheer, eerder dan het vermijden van risico's;
 - d) maatregelen voor onderzoeksveiligheid richten op het beschermen van de economische veiligheid en de veiligheid van de Unie en de lidstaten, en het verdedigen en uitdragen van Unie-waarden en -grondrechten, academische vrijheid en onderzoeksintegriteit, en tegelijkertijd protectionisme en politieke instrumentalisering van onderzoek en innovatie vermijden;

- e) zelfbestuur in de onderzoeks- en innovatiesector bevorderen, binnen het toepasselijke regelgevingskader, en de actoren van de sector in staat stellen met kennis van zaken beslissingen te nemen, de maatschappelijke verantwoordelijkheden van onderzoeksorganisaties benadrukken zonder uit het oog te verliezen dat academische vrijheid ook academische verantwoordelijkheid inhoudt;
- f) een overheidsbrede aanpak hanteren, waarmee relevante deskundigheid en vaardigheden worden samengebracht, wordt gezorgd voor een alomvattende aanpak van onderzoeksveiligheid, en samenhang tussen het optreden en de communicatie van overheden met betrekking tot de onderzoeks- en innovatiesector wordt bevorderd, met inbegrip van de nodige stappen om de betrokken beroepsbevolking bij te scholen en om te scholen;
- g) door middel van een risicogebaseerde benadering beleid vaststellen waarmee risico's voor de onderzoeksveiligheid in kaart worden gebracht en worden aangepakt, ongeacht hun oorsprong, aangezien dat de beste garantie biedt dat een evenwichtige benadering van kansen en risico's wordt bewaard en dat ontwikkelingen in het dreigingslandschap, waaronder de opkomst van nieuwe dreigingsactoren, niet over het hoofd worden gezien;
- h) ervoor zorgen dat alles in het werk wordt gesteld om alle vormen van directe alsook indirecte discriminatie en stigmatisering van groepen en individuele personen, als een onbedoeld gevolg van beschermingsmaatregelen, te voorkomen, en volledige eerbiediging van de grondrechten die verankerd zijn in het Handvest;

- i) onderkennen van het dynamische karakter van onderzoeksveiligheid, dat wordt gevormd door nieuwe inzichten, veranderende risico's en de geopolitieke context, wat een leeraanpak met periodieke evaluaties vergt, zodat het beleid inzake onderzoeksveiligheid en de bijhorende capaciteitsopbouw actueel, doeltreffend en evenredig blijft en met de bovengenoemde beginselen strookt.

BEVEELT AAN DAT DE LIDSTATEN, met volledige inachtneming van de subsidiariteit, evenredigheid, institutionele autonomie en de academische vrijheid, en in overeenstemming met de bijzondere kenmerken van de lidstaten, de uiteenlopende beginsituaties en hun exclusieve bevoegdheid inzake nationale veiligheid, onverminderd de mogelijkheid van de lidstaten om verder te gaan:

2. Toewerken naar de ontwikkeling en uitvoering van een samenhangende reeks beleidsmaatregelen ter verbetering van de onderzoeksveiligheid en daarbij gebruikmaken van de in dit deel genoemde elementen.
3. De dialoog met de onderzoeks- en innovatiesector aangaan om verantwoordelijkheden en rollen te definiëren en een nationaal actieplan op te stellen - als dat er nog niet zou zijn - bijvoorbeeld aan de hand van richtsnoeren of een lijst van maatregelen en initiatieven ter zake om de onderzoeksveiligheid met een helder uitvoeringstraject te stimuleren, sturing door de Commissie en het beschikbaar ondersteuningsinstrumentarium in overweging nemend.

4. Waar dienstig, een nieuw ondersteuningsstructuur of -dienst creëren, of een bestaande versterken, om actoren in de onderzoeks- en innovatiesector te helpen omgaan met risico's in verband met internationale samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie. Door sectoroverschrijdende deskundigheid en vaardigheden samen te brengen, zou een dergelijke ondersteuningsstructuur of -dienst informatie en advies kunnen genereren op grond waarvan organisaties die onderzoek verrichten en financieren met kennis van zaken beslissingen kunnen nemen, door kansen en risico's van toekomstige internationale samenwerking af te wegen, en zouden andere diensten kunnen worden verleend waaraan in de onderzoeks- en innovatiesector een duidelijke behoefte is, waaronder bewustmakingsactiviteiten en opleidingen.
5. De empirische basis voor beleidsvorming op het gebied van onderzoeksveiligheid versterken door het dreigingslandschap te analyseren, onder meer vanuit het oogpunt van cyberbeveiliging.
6. De uitwisseling van informatie faciliteren tussen organisaties die onderzoek verrichten en financieren enerzijds, en inlichtingendiensten anderzijds, bijvoorbeeld door middel van gerubriceerde en niet-gerubriceerde briefings of speciale verbindingsfunctionarissen.
7. De sectoroverschrijdende samenwerking binnen de overheid ontwikkelen of versterken, met name door beleidsmakers die verantwoordelijk zijn voor hoger onderwijs, onderzoek en innovatie, handel, buitenlandse zaken, inlichtingen en veiligheid bijeen te brengen.
8. Inzicht verwerven in de weerbaarheid van de sector en de doeltreffendheid en evenredigheid van het toepasselijke beleid met betrekking tot onderzoeksveiligheid, ook door middel van regelmatige weerbaarheidstests en simulaties van incidenten, daarbij nagaan of de Commissie dit kan ondersteunen.

9. Bijzondere aandacht besteden aan internationale samenwerking op het gebied van kritieke kennis en technologie, ook op de gebieden die aangewezen worden in Aanbeveling (EU) 2023/2113 van de Commissie en scherp kijken naar de resultaten van dergelijke collectieve risicobeoordelingen.
10. Nationale maatregelen over immateriële overdracht van technologie treffen om voor naleving van de toepasselijke uitvoercontroleregels van de Unie voor producten voor tweërlei gebruik en de op grond van artikel 29 VEU en de artikelen 207 en 215 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vastgestelde beperkende maatregelen te zorgen, alsook de uitvoering en handhaving versterken van beperkende maatregelen die relevant zijn voor onderzoek en innovatie.
11. Proactief bijdragen aan het éénloketplatform van de Unie voor het aanpakken van buitenlandse inmenging in onderzoek en innovatie, door met overheidsfinanciering ontwikkelde instrumenten en middelen te delen, teneinde de grensoverschrijdende inzet van die instrumenten en middelen te vergemakkelijken en ze op een gebruiksvriendelijke, toegankelijke en beveiligde manier aan te bieden.
12. Met de particuliere sector aan de slag gaan om voor bij onderzoek en innovatie betrokken bedrijven sturing te ontwikkelen, waaronder onderzoeksintensieve start-ups, spin-offs en kleine en middelgrote ondernemingen. Daarom moet de aandacht worden gevestigd op de bestaande regels, waaronder die inzake de uitvoercontrole op producten voor tweërlei gebruik, de screening van buitenlandse investeringen en de lopende werkzaamheden inzake toezicht op investeringen buiten de EU.
13. In voorkomend geval en op basis van een risicobeoordeling overwegen de in deze aanbeveling genoemde maatregelen toe te passen op activiteiten inzake internationale samenwerking met betrekking tot de mobiliteit van onderzoekers.

De rol van organisaties die onderzoek financieren

14. Samenwerken met organisaties die onderzoek financieren om hen aan te moedigen ervoor te zorgen dat:
- a) onderzoeksveiligheid integrerend deel uitmaakt van de aanvraagprocedure, waarin rekening wordt gehouden met de verschillende factoren die samen het risicoprofiel van het project bepalen. Doel daarvan is begunstigden aan te moedigen de context te overwegen waarin de samenwerking inzake onderzoek en ontwikkeling plaatsvindt en welke redenen en (verborgen) agenda's een rol kunnen spelen, en zo potentiële risico's en bedreigingen vooraf in kaart te brengen;
 - b) voor financiering geselecteerde onderzoeksprojecten die aanleiding geven tot bezorgdheid worden onderworpen aan een risicobeoordeling die in verhouding staat tot hun risicoprofiel en die leidt tot overeengekomen passend risicobeheer zonder de financieringsprocedure onnodig te verlengen of onnodige administratieve lasten te creëren;
 - c) bij het aangaan van partnerschapsovereenkomsten voor onderzoek met buitenlandse entiteiten, ook via memoranda van overeenstemming, de risico's van internationale samenwerking in overweging worden genomen, en in die overeenkomsten belangrijke kadervoorwaarden worden opgenomen, zoals eerbiediging van de waarden en grondrechten van de Unie, academische vrijheid, wederkerigheid en regelingen inzake het beheer van intellectuele activa, met inbegrip van de verspreiding en exploitatie van resultaten, de licentiëring of overdracht van resultaten en het creëren van spin-offs, en wordt voorzien in een exitstrategie in het geval dat niet aan de voorwaarden van de overeenkomsten wordt voldaan;

- d) de beschermingsmaatregelen van de betrokken Uniefinancieringsprogramma's in overweging worden genomen bij de toepassing van beschermingsmaatregelen in nationale financieringsprogramma's;
- e) aanvragers moeten waarborgen jegens potentiële partners verzoeken, voor projecten met een hoog risicoprofiel, bijvoorbeeld via een partnerschapsovereenkomst, rekening houdend met de belangrijke randvoorwaarden zoals die vermeld in punt 15.c);
- f) de financieringsorganisatie over voldoende deskundigheid en vaardigheden beschikt om de zorgen met betrekking tot de onderzoeksveiligheid weg te nemen, en dat onderzoeksveiligheid wordt geïntegreerd in bestaande monitoring- en evaluatiemaatregelen, onder meer wat betreft het volgen van incidenten en het tijdig treffen van geloofwaardige maatregelen in geval van niet-naleving.

Ondersteuning van onderzoeksorganisaties

15. Onderzoeksorganisaties aanmoedigen en ondersteunen om:

- a) aan de slag te gaan met informatie-uitwisseling, intercollegiaal leren, het ontwikkelen van instrumenten en richtsnoeren en het melden van incidenten aan collega's alsook het bundelen van middelen te overwegen, zodat de schaarse en versnipperde middelen en deskundigheid optimaal worden benut;
- b) stelselmatig interne risicobeheersingsprocedures uit te voeren, onder meer door middel van risicobeoordeling, zorgvuldigheidsonderzoek te verrichten naar eventuele partners en doorverwijzing naar hogere niveaus van interne besluitvorming in het geval van kwesties die aanleiding geven tot bezorgdheid, waarbij onnodige administratieve lasten worden vermeden;

- c) bij het aangaan van partnerschapsovereenkomsten voor onderzoek met buitenlandse entiteiten, ook via memoranda van overeenstemming, de risico's van internationale samenwerking in overweging te nemen, en in die overeenkomsten belangrijke kadervoorwaarden op te nemen, zoals eerbiediging van de waarden en grondrechten van de Unie, academische vrijheid, wederkerigheid en regelingen inzake het beheer van intellectuele activa, waaronder de verspreiding en exploitatie van resultaten, de licentiëring of overdracht van resultaten en het creëren van spin-offs, en te voorzien in een exitstrategie in het geval dat de voorwaarden van de overeenkomsten niet worden nageleefd;
- d) risico's in verband met door buitenlandse overheden gesponsorde talentprogramma's op het gebied van onderzoek en ontwikkeling te beoordelen, met bijzondere aandacht voor eventuele ongewenste verplichtingen die aan de begunstigden worden opgelegd, en te waarborgen dat door buitenlandse overheden gesponsorde aanbieders van cursussen en opleidingen ter plaatse aan de missie en regels van de gastinstelling beantwoorden;
- e) te investeren in specifieke interne deskundigheid en vaardigheden op het gebied van onderzoeksveiligheid, de verantwoordelijkheid voor onderzoeksveiligheid toe te wijzen op de passende organisatorische niveaus, en te investeren in cyberhygiëne en in het creëren van een cultuur waarin openheid en beveiliging met elkaar in evenwicht zijn;
- f) de toegang tot opleidingsprogramma's te faciliteren, onder meer tot onlinecursussen, voor nieuwe en in dienst zijnde onderzoekspersoneel, alsook om onderwijs- en opleidingsprogramma's te ontwikkelen voor het opleiden van veiligheidsadviseurs en andere betrokken actoren en voor het opleiden van met internationalisering belaste werkaanbieders en personeel om in het kader van een structureel doorlichtingsprocedure elementen te controleren of op te sporen die aanleiding geven tot bezorgdheid in sollicitaties voor onderzoeksposities waar sprake is van kritieke kennis en technologie;

- g) in wetenschappelijke publicaties en alle andere verspreidingsvormen van onderzoeksresultaten volledige transparantie van financieringsbronnen en banden van onderzoekspersoneel te waarborgen en zo te voorkomen dat buitenlandse afhankelijkheden en belangenconflicten of verbintenissen van invloed zijn op de kwaliteit en de inhoud van het onderzoek;
- h) zowel fysieke als virtuele compartimentering in te voeren zodat enkel personen met een kennisnemingsbehoefte toegang krijgen tot gebieden zoals laboratoria en bijzonder gevoelige onderzoeksinfrastructuur, gegevens en systemen, en dat voor onlinesystemen robuuste cyberbeveiligingsregelingen gelden;
- i) risicobeoordelingen te verrichten met betrekking tot apparatuur, laboratoria en onderzoeksfaciliteiten die gevestigd zijn in of onder zeggenschap staan van derde landen, met bijzondere aandacht voor eventuele ongewenste verplichtingen die aan gastorganisaties worden opgelegd;
- j) ervoor te zorgen dat alle vormen van directe en indirecte discriminatie en stigmatisering worden voorkomen, dat de individuele veiligheid wordt beschermd, met bijzondere aandacht voor het onder druk zetten van leden van de diaspora door de staat van herkomst en andere vormen van kwaadwillige beïnvloeding, die tot zelfcensuur kunnen leiden en gevolgen kunnen hebben voor de veiligheid van betrokken buitenlandse onderzoekers, promovendi en studenten, en dat incidenten worden gemeld.

BEVEELT DE COMMISSIE AAN OM:

16. Ten volle gebruik te maken van de open coördinatiemethode, vooral van de EOR-governancestructuren, en de uitvoering van deze aanbeveling te ondersteunen door het bewustzijn te vergroten, intercollegiaal leren te promoten en te faciliteren, capaciteitsopbouw te bewerkstelligen en het instrument te zijn voor consistent beleid; de inhoud van deze aanbeveling ook in de agenda's van de betrokken strategische platformen en besturen te integreren.
17. Een éénloketplatform van de Unie te ontwikkelen en te onderhouden voor het aanpakken van buitenlandse inmenging in onderzoek en innovatie, met als doel alle betrokken data, instrumenten, verslagen en andere bronnen die op Unieniveau of op nationaal, regionaal of organisatorisch niveau, of buiten de Unie, zijn ontwikkeld, en ervoor te zorgen dat die op een gebruiksvriendelijke, toegankelijke en beveiligde manier worden aangeboden.
18. Steun te verlenen aan het verzamelen van onderbouwing voor beleidsvorming inzake onderzoeksveiligheid en deskundigheid van de lidstaten en belanghebbenden samen te brengen, maar ook opties voor meer structurele steun ter zake te verkennen en te evalueren, bijvoorbeeld via een Europees expertisecentrum voor onderzoeksveiligheid, zonder bestaande structuren en de koppeling van het centrum aan het éénloketplatform uit het oog te verliezen, verder, kunnen, om de lidstaten en ook onderzoek en ontwikkeling te ondersteunen, te gepasten tijde functionaliteiten worden toegevoegd.
19. Samen met de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid het situationeel bewustzijn onder beleidsmakers te verbeteren, door middel van een structurele beoordeling van hybride bedreigingen die van invloed zijn op het onderzoeks- en innovatie-ecosysteem.

20. Voor onderzoeksorganisaties een methode voor het testen van weerbaarheid te ontwikkelen die op nationaal niveau op vrijwillige basis door de lidstaten en hun onderzoeksorganisaties kan worden gebruikt.
21. Haar werkzaamheden met betrekking tot de beoordeling van de risico's van kritieke technologieën voort te zetten, in cocreatie met de lidstaten en belanghebbenden daarbij betrekkend, en een dialoog aan te gaan om te zorgen voor informatie-uitwisseling en een consistente aanpak met betrekking tot risicobeoordeling en beschermingsmaatregelen inzake onderzoeksveiligheid in nationale financieringsprogramma's en in de desbetreffende financieringsprogramma's van de Unie.
22. Zowel landneutrale als landspecifieke instrumenten en middelen te ontwikkelen om onderzoeksorganisaties te helpen zorgvuldig onderzoek naar eventuele partners in derde landen te doen.
23. Samen met organisaties van belanghebbenden op Unieniveau om de twee jaar een vlaggenschipevenement over onderzoeksveiligheid te organiseren, met als doel informatie te delen en oplossingen uit te wisselen.
24. Indien nodig interpretatieve richtsnoeren op te stellen voor de ontwikkeling van risicobeoordelingsprocedures en de toepassing van de relevante Uniewetgeving. Dit geldt vooral voor de uitvoercontroleregels, met name de immateriële overdracht van technologie, visumvereisten voor buitenlandse onderzoekers, en de interpretatie van bepaalde vereisten inzake open wetenschap en het beheer van intellectuele activa vanuit het oogpunt van onderzoeksveiligheid.
25. Samen te werken met de onderzoeks- en innovatiesector om na te gaan hoe de financieringsbronnen van onderzoek en de banden van onderzoekers het best transparanter kunnen worden gemaakt.

26. De dialoog en de samenwerking met internationale partners op het gebied van onderzoeksveiligheid te versterken door informatie en ervaringen uit te wisselen, beste praktijken te delen en manieren te vinden om beschermingsmaatregelen op elkaar af te stemmen, en te overwegen om in multilaterale fora een gemeenschappelijke stem van de Unie over dit onderwerp te laten horen.

Monitoring van vooruitgang

27. De Commissie wordt verzocht om op transparante wijze en op basis van duidelijke indicatoren, in samenwerking met de lidstaten en na raadpleging van de betrokken belanghebbenden, met het ERA-beleidsplatform de bij de uitvoering van deze aanbeveling gemaakte vorderingen te beoordelen, alsook om de twee jaar verslag uit te brengen aan de Raad als onderdeel van haar tweejaarlijkse verslaglegging over de totaalaanpak voor onderzoek en innovatie en haar huidige verslaglegging over het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie.
28. In het licht van de dringend noodzakelijke gezamenlijke respons wordt de lidstaten verzocht deze aanbeveling uit te voeren en met de Commissie informatie te delen over hun nationale aanpak (waarnaar wordt verwezen in aanbeveling 3 aan de lidstaten), als bijdrage voor de bovengenoemde monitoring en verslaglegging door de Commissie.

29. Na een grondige beoordeling en in het licht van de toekomstige ontwikkeling van de geopolitieke situatie kunnen verdere stappen en maatregelen worden voorgesteld.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad

De voorzitter
